

[Gert Petersen.]

Jeg synes, det er lidt for meget hastværk; det er ligesom at foregribe begivenhedernes gang, og det kan i hvert fald vanskeliggøre stillingtagen fra vor side.

Men lad os se på disse ting i udvalget; det er jo muligt, der kan fremkomme argumenter, som kan overbevise selv de vantro.

Sigsgaard: Også jeg må tage et vist forbehold over for forslaget om, at bondegårdsreglen i praksis skal virke allerede fra 1969-70 med hensyn til beskatningen. Jeg synes, det er rimeligt og forsvarligt at lade den nuværende ordning og herunder henstandsordningen fungere videre, indtil vi ser, om bondegårdsreglen eventuelt genindføres, og her er jeg altså enig med hr. Gert Petersen.

For en ordens skyld skal jeg lige understrege, hvad jeg allerede sagde, da vi havde spørgsmålet om bondegårdsreglen til behandling for nogen tid siden, at vi kan gå med til genindførelse af bondegårdsreglen, forudsat at det først og fremmest gennem jordlovgivningen og måske på anden måde sikres, at der ikke dermed åbnes for nye store gevinster, for ny spekulation i yderzonejorden. Desværre har man efter de sidste bulletiner fra regeringspartierne samarbejde om denne sektor ikke de allerbedste forhåbninger; forslaget om tilbudspligt ser jo ud til at få en meget trang vej at passere, inden det kan nå frem her til tinget. Jeg ved ikke, hvad der ligger i den forsinkelse, der nu sidst ansættes til 3 uger, men det gør i hvert fald mig en smule nervøs for, at den jordlovgivning, der skal komme, og herunder tilbudspligten, ikke vil blive så effektiv, at der vil være det nødvendige grundlag for at genindføre bondegårdsreglen.

Indenrigsministeren (Poul Sørensen): Jeg er i stand til at takke samtlige ordførere for den forståelse, de har lagt for dagen for det fremsatte lovforslag. Jeg forstår udmærket, der er problemer, der må gennemdrøftes i et udvalg, og jeg er rede med alle oplysninger, man måtte ønske.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om vurdering af landets faste ejendomme. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd.

(Lovforslaget (nr. 154) findes i tillæg A. sp. 3273, fremsættelsen i tidenden sp. 2667).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Orla Møller: Det er absolut uden lyst, jeg er mit partis ordfører i denne sag om menighedsrådenes såkaldte rådighedsbeløb. Det skyldes ikke, at jeg taler med bundet mandat, men det ligger nu engang ikke for min fredsommelige natur at give så afvisende bemærkninger, som dette lovforslag har gjort sig fortjent til.

Hvad principperne for anvendelse af det såkaldte rådighedsbeløb angår, er der for mig at se to alternativer. Det ene er at lade menighedsrådene få fuldstændig frihed på området. Denne mulighed tør ministeren ikke tage i anvendelse, og det forstår jeg godt. Den store uenighed i kirkelige kredse om dette synspunkt må tilråde den yderste varsomhed for enhver minister. Det andet alternativ er den hidtil gældende lovgivning udtryk for, og der er vist ingen tvivl om, at denne har ministerens principielle tilslutning. Det fremgår tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget og fremsættelsestalen. Må jeg føje til, at denne mulighed har det været muligt at administrere, uanset om man måske i enkeltheder kan være uenig om visse afgørelser.

For mig at se er der disse to alternativer. „Via tertia non datur“, hr. minister. Alligevel forsøger ministeren et spring midt imellem. Hvorfor, når ministeren selv i sin fremsættelsestale kan sige, at spørgsmålet om rammen for rådighedsbeløbet ikke er tilstrækkelig afklaret til, at man tør betræde lovgivningsvejen, og at dette er grunden til, at man har tøvet med forslaget? Gid ministeren ikke havde været så utålmodig. Det

[Orla Møller.]

er en gylden regel i færdsel og lovgivning: er man i tvivl, holder man tilbage. Det gjorde ministeren altså ikke.

Vi har fået dette forslag, og så må det være rimeligt at spørge: hvad har det til hensigt? Kan det løse eller ændre problemerne omkring rådighedsbeløbet, både når det gælder rammerne for rådighedsbeløbets anvendelse, og når det gælder beløbsrammen for rådighedsbeløbet?

Hvad rammerne angår, bestemmer forslaget intet, der adskiller sig fra tidligere, selv om det siges, at det skal imødekomme menighedsrådenes ønske om en friere dispositionsret. Rammerne skal stadig væk fastsættes administrativt, og bemærkningerne lover, at praksis bliver som nu. Hvad er der så blevet af den friere dispositionsret? Jeg har bemærket, at der antydes en udvidelse med ordene om, at praksis „indtil videre“ vil være „stort set i overensstemmelse med de hidtil fulgte principper“. Har ministeren bestemte tanker bag dette udtryk, og er det her, man skal finde et udtryk for et løfte til menighedsrådene?

Det nytter ikke blot at henvise til en smidiggørelse af ordningen af administrationen, for noget sådant sker konstant i takt med udviklingen. Hvis det var en smidiggørelse alene, ministeren ønskede, så har han i sin hule hånd at udsende et cirkulære herom.

Hvad princippet for anvendelsen af rådighedsbeløbet angår, bliver jeg derfor nødt til at være kritisk; udtrykt i min venligste form må jeg betegne forslaget på dette punkt som overflødig.

Denne fornemmelse bestyrkes ved at se nærmere på det andet problem i forbindelse med rådighedsbeløbet: hvor meget må menighedsrådene have lov til at anvende? Her er der tilsyneladende noget at glæde sig over for menighedsrådene. Beløbsrammen fjernes af loven, men det forsikres i bemærkningerne, at man administrativt vil følge samme linje som nu. Det sidste må være en kold douche for de menighedsrådsmedlemmer, der ved at læse lovforslaget havde fået forventninger om større beløb. Må jeg gøre opmærksom på, at ministeren havde mulighed for efter den tidligere formulering af loven at give tilladelse til at ligne ud over maksimumsbeløbet. Hvis jeg var menig-

hedsrådsmedlem, ville jeg afgjort foretrække den tidligere formulering af loven.

Lad mig til afslutning sige, at man jo kunne konkludere: der sker vist intet særlig alarmerende med dette lovforslag, bemærkningerne holder det ved jorden. Men man plejer jo ikke at fremsætte lovforslag, uden at der er en mening med dem, og derfor spørger man: er den egentlige grund, at myndigheden, hvad beløbsfastsættelsen angår, overflyttes fra tinget til ministeren? Med tanke på, at der nok igen om føje år vil være en socialdemokrat på kirkeministerposten, virker dette måske ikke afskrækkende, men hvad ville de nuværende regeringspartier have sagt til en sådan anmodning fra en socialdemokratisk minister? Kort og godt: denne sag må bestemmes af tinget. Jeg tror, at både nær- og fraværende medlemmer af tinget ikke vil være i tvivl om, at dette vil være svaret, og jeg er enig i det synspunkt.

Mit parti nærer, som det fremgår af disse bemærkninger, ikke alt for udpræget sympati for dette lovforslag, men vi har ikke til hensigt at lægge op til hverken ministerstorm eller kirkekamp og vil derfor i et udvalgsarbejde sigte på at give forslaget en ændret og bedre skikkelse, om dette er gørligt.

Vestergaard Poulsen: Sidst folketinget behandlede spørgsmålet om menighedsrådenes rådighedsbeløb, blev disse fastlagt til henholdsvis 3.000 kr. og 10.000 kr., alt efter sognenes størrelse. Dette var et fremskridt i forhold til før, og jeg forstår nærværende lovforslag således, at det ikke er ministerens tanke foreløbig at ændre de gældende rammebeløb, men at det overlades til ministeren under hensyntagen til de til enhver tid fastlagte grænser for rådighedsbeløbets anvendelse, prisudviklingen og det konstaterede behov at fastsætte rammebeløbene.

Personlig havde jeg gerne set, at ministeren havde overladt det til de ansvarlige menighedsråd at fastsætte, hvor meget der i hvert enkelt sogn måtte findes at være behov for til det kirkelige arbejde. Det er min opfattelse, at mere frihed og større ansvar også ville give større interesse for folkekirkens arbejde, og når den kirkelige ligning alligevel skal godkendes af provstiudvalg eller stiftsøvrighed, som ifølge lovforslagets

[Vestergaard Poulsen.]

bemærkninger skal iagttage, at det ansatte beløb står i passende forhold til de særlige omstændigheder i hvert enkelt tilfælde, herunder befolkningstal og sognets økonomi; ja, så ville jeg faktisk ikke være nervøs for at overlade det helt til menighedsrådene selv at skønne over behovet. Handler et menighedsråd uansvarligt, kan det jo udskiftes på næste valgdag.

I bemærkningerne til lovforslaget er anført en række formål, hvortil rådighedsbeløbene efter ministeriets cirkulære må anvendes, og heri er der intet nyt. Det nye er den ordning, at menighedsrådet af kirkekassens midler inden for et maksimumsbeløb, der fastsættes af kirkeministeren, kan yde støtte til foranstaltninger, som rådet skønner egnede til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen, samt til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.

Må jeg forstå bemærkningerne til lovforslaget sådan, at det efter dettes vedtagelse vil være legalt at yde tilskud af kirkekassens midler til de ret betydelige udgifter, som et præstepar ofte har i forbindelse med sammenkomster og møder i selve præstegården? Det kan være økonomisk belastende for et præstepar, som holder åbent hus med kaffebord for unge og ældre fra hele sognet. Hertil kræves som bekendt foruden tro, håb og kærlighed også bønner.

Angående kirkeligt arbejde af betydning for stiftet som helhed vil det blive muligt efter lovforslagets vedtagelse at yde tilskud til f. eks. oprettelse og drift af stiftsgårde. Betaling af eller tilskud til menighedsrådsmedlemmers deltagelse i kirkelige kurser på sådanne stiftsgårde anerkender man vel allerede under rådighedsbeløbet.

Der bliver adskilligt at tale om i udvalget, som skal behandle lovforslaget, men jeg kan tilsige mit partis velvillige støtte til en saglig udvalgsbehandling.

Evan Jensen: Det forslag til ændring af menighedsrådsloven, kirkeministeren har fremsat, drejer sig om det såkaldte rådighedsbeløb, som er beregnet til brug for løsning af lokale kirkelige opgaver. I 1967 blev rådighedsbeløbet forhøjet til henholdsvis 3.000 kr. og 10.000 kr. Kirkeministeriet har i et cirkulære nærmere præciseret, hvad

rådighedsbeløbene kan anvendes til, og der nævnes udgift i forbindelse med befordringen af gamle og svage til gudstjeneste, fremmede talere til gudstjenester, udsendelse af indbydelser til kirkespil, koncerter, menighedsblad og visse andre ting. Endvidere er der i cirkulæret pålagt menighedsrådene sparsommelighed, og at der ikke må ske en favorisering af enkelte kirkelige retninger eller grupper.

Nu har der jo været en del diskussion om dette rådighedsbeløb, dels om dets størrelse, dels om menighedsrådenes dispositionsret. Den såkaldte strukturkommission har behandlet spørgsmålet og afgivet en betænkning, og den fremlagde også et forslag til ændring af § 13 i menighedsrådsloven. Som bekendt var det ikke hele kommissionen, der stod bag ved forslaget, og diskussionen siden da viser også, at der i kirkelige kredse og i befolkningen som helhed hersker en del uenighed om dette spørgsmål.

Kirkeministeren foreslår nu, at menighedsrådene inden for et maksimumsbeløb, som fastsættes af kirkeministeren, kan yde støtte til foranstaltninger, som kan fremme det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen. Størrelsen af beløbet skal godkendes i forbindelse med stadfæstelsen af overslaget, og beløbets størrelse skal stå i et passende forhold til befolkningens størrelse, den stedlige økonomi og værdien af de formål, hvortil beløbet skal anvendes. Endelig: ministeren fastsætter regler om, til hvilke formål rådighedsbeløbene kan anvendes.

Det første spørgsmål, der rejser sig, er: hvilket maksimumsbeløb tænker ministeren sig? Svaret gives så nogenlunde i bemærkningerne, hvor det siges, at de gældende rammebeløb agtes foreløbig opretholdt uændret. Eftersom de blev fastsat i 1967, lyder det meget rimeligt. Ministeren føjer til, at under særlige omstændigheder kan maksimumsbeløbet overskrides. Deri er jeg enig. Når hensigten med lovændringen er at udvide anvendelsesområdet, kan det selvfølgelig ikke undgås, at der efterhånden bliver behov for større beløb.

Der er sket det i de senere år mange steder, at præst og menighedsråd har taget et betydeligt og værdifuldt arbejde op i menigheden, som tidligere ikke kendtes, et arbejde, hvis formål er at bringe sognets beboere i forbindelse med kirken og dens budskab.

[Evan Jensen.]

Det hævdes så ofte i den almindelige debat, at kirken må følge med tiden, gøre opmærksom på sin eksistens efter moderne principper. En måde at gøre det på er f. eks. igennem udgivelse af kirkebladet. De fleste steder forekommer der at være for få midler til dette arbejde, at dømme efter bladens udseende. Det er ligeledes værdifuldt, at præsten tager et arbejde op blandt sognets unge og ældre uden for det egentlige pligtarbejde.

Ud over de allerede kendte initiativer, der udfoldes, kan nye komme til, hvorved interessen for kirken kan stimuleres. Jeg vil imidlertid også gerne understrege, at der ikke af rådighedsbeløbet kan ydes støtte til almindeligt kulturelt og socialt arbejde. Vi har jo en udmærket fritidslov, hvorunder folkeligt oplysningsarbejde og herunder også en del af det kirkelige kan foregå. Vi har tradition for et ret omfattende frivilligt kirkeligt arbejde her i landet, som udføres af kirkelige organisationer. Det har ikke hidtil kunnet opnå midler fra rådighedsbeløbene, og det er klart, at det heller ikke kan blive tilfældet i fremtiden. Den danske folkekirke rummer jo flere forskellige kirkelige retninger, der ikke ser ens på en række af de aktiviteter, vi i dag kalder frivilligt kirkeligt arbejde. Det er i udstrakt grad disse kirkelige retninger, der er repræsenteret i menighedsrådene. Hvis ikke der er fastsat visse regler for rådighedsbeløbets anvendelse, kan der opstå situationer, som kan grave nye grøfter eller uddybe allerede eksisterende. Folkekirken er den borgerlige ramme omkring landets enkelte sognemenigheder. Loven må give regler for folkekirken, i dette tilfælde for, hvad man forstår ved folkekirkens opgaver. Disse opgaver må kunne accepteres af såvel folkekirkens venstre som højre fløj, ellers kommer folkekirkeprincippet i fare.

Forslagets bestemmelse om, at det er ministeren, der fastsætter formålene, som skal støttes, kan naturligvis også diskuteres. Kan ministeren altid fastslå, hvilke kirkelige aktiviteter der bør støttes, for at det kirkelige liv i sognet fremmes, og for at menighedsrådsmedlemmerne får mulighed for at leve op til deres forpligtelse til at virke for den kristne menigheds liv og vækst, som der står i bemærkningerne? Det kan vel blive

svært, men ministeren kan sikre ensartede kriterier, hvilket er noget meget væsentligt i denne sammenhæng.

Til slut vil jeg sige, at der kan være en hel del at diskutere i udvalget, men venstre er enig med ministeren i for det første, at menighedsrådene sættes i stand til at støtte flere opgaver end hidtil af rådighedsbeløbene, altså kunne disponere friere, og at beløbets størrelse efterhånden vil kunne hæves — det sidste vil jeg da også gerne drøfte i udvalget — for det andet, at der fastsættes regler om, til hvilke formål rådighedsbeløbene kan anvendes, således at der sikres en vis ensartethed landet over, og således at folkekirkeprincippet ikke rokkes.

Samuelson: Spørgsmålet om menighedernes rådighedsbeløb har igennem årene givet anledning til voldsomme diskussioner og er vel også en af årsagerne til strukturkommissionens nederlag. Som der står i bemærkningerne, har det været i kommissionens overvejelse, om man ikke skulle overlade til rådene selv at træffe bestemmelse om, hvad der måtte anses for på det enkelte sted at være en kirkelig opgave. Ministeriet er endnu ikke gået så vidt, men har dels i cirkulærer, dels i en række skrivelser peget på de opgaver, som det må anses for passende at klare over rådighedsbeløbet. Så vidt, så godt.

Nu står vi over for et forslag, der fjerner loftet over rådighedsbeløbene, selv om størrelsen af beløbet skal godkendes af provstiuvalg og stiftsovrighed. Men hvis man vil tage dette skridt, — hvilket jeg er noget betænkelig ved — måske ikke så betænkelig, så længe den nuværende minister sidder — så må man gøre sig klart og prøve på at definere, hvad der i lovforslaget kaldes det kirkelige liv i sognet. Der står nemlig, at menighedsrådet kan yde støtte til foranstaltninger, som rådet skønner egnede til at fremme det kirkelige liv i sognet. Jeg vil gerne citere fra en artikel i Højskolebladet fra den 21. januar 1966 om dette emne, skrevet af valgmenighedspræst Helge Skov. Der står:

„Det er tilsyneladende en sag med begrænsede perspektiver, at loftet foreslås fjernet over menighedsrådenes såkaldte rådighedssum, og at rammen for, hvad disse penge skal kunne bruges til, foreslås

[Samuelson.]

udvidet — blot man kan påberåbe sig, at det arbejde, der skal gøres, er en kirkelig opgave. Men det er også kun tilsyneladende.

Der har hidtil været en nogenlunde klar grænse mellem det officielle kirkelige arbejde og det såkaldt frivillige, det er denne grænse, man nu ønsker nedbrudt. Men man må gøre sig klart, at i samme øjeblik den nedbrydes, ophører folkekirken at eksistere som folkekirke og bliver en slags missionerende frikirke, der med de mange aktiviteter forsøger at bearbejde befolkningen.“

Slet så slemt tror jeg nu ikke det er, men jeg mener, at det er vigtigt, at vi i udvalget får en grundig drøftelse af, hvad der er kirkelige formål, og prøver på at finde en fællesnævner, som både kan accepteres af tidehvervs- og missionsfolk og den almindelige folkekirkelige skatteyder. Det er nødvendigt, hvis man vil undgå, — for at citere Helge Skov igen — at

„den folkekirkelige skatteyder må finde sig i at blive gjort til missionsobjekt og oven i købet selv betale for klapjagten“.

Nu ved jeg meget vel, at det er den nuværende kirkeministers intention, at pengene ikke skal gå til sociale formål, der kan dækkes af den almindelige lovgivning, og heller ikke til frivilligt arbejde, der kan inddækkes af aftenskole- og fritidsloven, men der kan jo komme andre kirkeministre med en anden opfattelse, og ministeriet kan ændre praksis. Derfor er det, jeg er så ivrig for, at mange af de udmærkede bemærkninger til lovforslaget eventuelt kan føres op i selve loven, således at der bliver en nærmere præcision.

Det radikale venstre er af den formening, at rådighedsbeløbene skal kunne anvendes til ganske bestemte, afgrænsede formål såsom kirkeblade, transport til gudstjenester, kirkekoncerter og enkelte andre formål. Derfor må vi anbefale, at det foreliggende lovforslag bliver gjort til genstand for en meget grundig udvalgsbehandling, således at vi helt præcist i loven får formuleret, at kun de fælles nødvendige opgaver skal understøttes, og dermed afviser alle forsøg på fremstød, der er kirkepolitisk engagerede og præget af det, man undertiden kalder aktivitetshysteri.

Morten Lange: Jeg ved ikke, om vor kirkeminister tager varsler, han burde gøre det i dag, for de højere magter, som jo specielt skulle interessere sig for forslag af denne type, har reageret med tordenvejr i januar, som er en usædvanlig sjælden ting. Jeg synes i og for sig, forslaget karakter gør den berettiget.

Det er vel nok ganske interessant, at varslerne fortsætter. Der er selvfølgelig som så ofte ved forslag af denne type jasi gemænd, som oplæser stykker af bemærkningerne, men vi har bemærket, at selv dér, hvor ministeren normalt skulle hente sin støtte, er også tvivlens sæd sæt, og jeg kan ærlig talt ikke begribe, at nogen mennesker kan læse bemærkningerne og ministerens fremsættelsestale uden at stå fuldstændig uforstående over for, hvorfor dette lovforslag er blevet fremsat. Der er i ministerens fremsættelsestale så mange udmærkede argumenter imod forslaget, at jeg er helt sikker på, ministeren med ild og sværd kunne forfølge det, hvis det passede i hans harkorn.

Hvad selve lovforslaget angår, drejer det sig først og fremmest om den rammebevilling, som i hovedsagen, så vidt jeg har kunnet regne ud, anvendes til trykning af kirkeblade. Det er blevet nævnt her af en tidligere ordfører, at hvis man så på kirkebladernes kvalitet og udstyr, var det klart, at der var for få penge. Jeg vil sige lige det modsatte: hvis man ser på kirkebladernes indhold, er det et tegn på, at der er for mange penge. For Gutenberg er i virkeligheden ingen rigtig velsignelse, når man tænker på kvaliteten af en meget stor del af de kirkeblade, som udsendes i dette land.

Yderligere forekommer der mig at være en lang række tilfælde, hvor kirkebladene er monopoliseret af den i sognet herskende kirkelige retning, måske oven i købet i modsætning til, hvad den stedlige præst ville have fundet for godt. Kort sagt: jeg synes, at hvis denne meddelelsesform, kirkebladet, nogen sinde har været rimelig, så hører den i hvert tilfælde hjemme i et århundrede, der ligger noget nærmere bogtrykkerkunstens opfindelse end det, vi har i øjeblikket.

I øvrigt er det meget svært at sige noget virkelig rammende ondskabsfuldt om lovforslaget, for der står, at beløbsrammen skal

[Morten Lange.]

fjernes og alligevel ikke fjernes, og anvendelsesområdet skal ændres og alligevel ikke ændres, og så er det, man spørger sig selv: ja men hvorfor skal så loven ændres og alligevel ikke ændres? Jeg går ud fra, at der er en eller anden mening med det. Jeg går ud fra, at sagen er den, at ministeren ønsker at blive et nemmere pressionsoffer for menighedsrådene, for nu bliver det ministeren, som skal afstikke rammerne og skaffe så mange penge, som han måtte kunne, anvendt på denne måde.

Jeg synes imidlertid ikke, det er nogen gunstig situation at sætte ministeren i, når han i sit hjerte har så megen tvivl, som det kommer frem i hans egne bemærkninger til lovforslaget. Jeg synes ikke, det er behageligt, hvis ministeren skal stå dér og sige nej til bønner og julekage, der, som det lige er blevet antydnet, hører med inden for det mulige anvendelsesområde. Jeg tror simpelt hen, at det for en lovgivning, der vil fremme beskyttelsen af kirkeministre i Danmark, vil være særdeles gunstigt, om den lov, vi har om menighedsråd, i hvert fald ikke bliver ændret på den foreslåede måde.

Men det er åbenbart et forslag, som inden for det kirkelige område vækker stor splid og skaber store modsætningsforhold, og vi kan altså nu se frem til et udvalgsarbejde til behandling af lovforslaget. Jeg håber, at dette udvalgsarbejde må blive meget, meget langstrakt, og at lovforslaget, når det engang er sådan, at ingen vil komme til møderne længere, må få den begravelse, som det ærlig talt fortjener, et lovforslag, som er fremsat halvhjertet af en minister.

Kirkeministeren (Arne Fog Pedersen): Jeg vil gerne takke ordførerne for den lidt bittersøde modtagelse af lovforslaget; det er vel det, man almindeligvis kalder en betinget frifindelse.

Jeg ved ikke, om det høje ting har fået en lille fornemmelse af den temmelig smalle rute, som en kirkeminister må befære, med ret dybe kløfter til hver side. Når man

tænker på, hvilke talstørrelser det her drejer sig om, er det jo ret bemærkelsesværdigt, at så relativt små beløb kan sætte endog ret stærke lidenskaber i gang.

Jeg er naturligvis helt med på, at lovforslaget, som det har været nævnt af flere, går i udvalg; og at jeg dér naturligt vil bidrage mit til at nå frem til et fælles resultat, er også en selvfølge. Jeg kan vistnok derfor tillade mig under ét at svare med et par enkelte bemærkninger og gøre det ganske kort.

Det er blevet nævnt, at den ene udvej naturligvis var den at stille menighedsrådene fuldstændig frit og den anden at holde sig til den hidtil gældende lovgivning, og at en tredje udvej ikke fandtes. Dernæst har man særlig antastet tanken om, at beløbsrammen blev fjernet, og at folketinget gav bemyndigelsen fra sig, idet maksimumsbeløbet blev fjernet og man overflyttede bemyndigelsen til ministeren. Jeg takker for den tilid, der i den anledning ved et par lejligheder er blevet udtrykt over for mig. Jeg håber, at den også vil kunne overføres på mine efterfølgere i embedet.

Det er som sagt blevet nævnt, at der overhovedet ikke findes nogen tredje udvej; jeg vil dog alligevel mene, at der skulle være en mulighed. Den først skitserede udvej: at stille ethvert menighedsråd komplet frit over for en ubegrænset anvendelse af offentlige pengemidler og over for et aldeles ikke afgrænset anvendelsesområde for disse midler, som jo er skatteydernes penge, vil jeg anse for at være en umulighed. Det ville jo give dem en komplet særstilling blandt folkevalgte forsamlinger, så det er en mulighed, som i hvert fald jeg har set fuldstændig væk fra. Derimod synes jeg jo nok, at man kunne stille dem noget friere, end de står i øjeblikket, og jeg har så ment, at der var en tredje udvej. Hvis man vil forsøge den, og det har været hensigten med mit forslag, så må formålet være at give friere anvendelsesmuligheder for de såkaldte rådighedsbeløb. Man må jo tænke på, at menighedsrådene er folkevalgte forsamlinger; der

[Kirkeministeren.]

er en dommedag for dem som for enhver anden folkevalgt forsamling i dette land, og hvis de anvender de beløb, som er dem betroet, på en meningsløs måde, så er vælgernes dom over dem på et eller andet tidspunkt, og alene det skulle dog indicere, at man kunne give dem en ret vidtstrakt frihed, når talen er om anvendelsen af disse beløb.

Alligevel må det vel være rimeligt at søge en vis afgrænsning, og denne afgrænsning er altså tilstræbt med hensyn til beløbets størrelse og med hensyn til anvendelsesområdet. Som jeg nævnede før, ville det ikke være rimeligt at give en folkevalgt forsamling aldeles ubegrænsede midler i hænde; der må være fastsat visse beløbsmæssige rammer. Jeg vil gerne tilføje, at det også i det lange løb kan være betænkeligt at låse et beløb fast i en bestemt talstørrelse i en lov. Man ser dog, at tiden løber fra disse fastlåsnings i bestemte tal. Kan man under udvalgsbehandlingen finde en eller anden måde, hvorpå man kan fastlægge beløbsrammen og alligevel lægge et rimeligt loft, måske variabelt efter pristalsreguleringen el. lign., således at man ikke giver ministeren nogen bemyndigelse, så har jeg da intet som helst imod det.

Hvad selve anvendelsesområdet angår, finder jeg, at man trods alt må kunne give menighedsrådene en relativt stor frihed, når man, som det er foreslået, fastsætter en afgrænsning, således at rådighedsbeløbet ikke kan anvendes til det frivillige kirkelige arbejde og ikke belastes med, hvad der kan finansieres inden for anden lovgivning, og endelig fastlægger, at bestemte grupper eller bestemte kirkelige retninger ikke må favoriseres. Det vil sige, at man skal holde sig midtvejs; det må være den danske folkekirke, der skal nyde godt af disse beløb, og hvis man fastlægger det i disse rammer, finder jeg, at det må være muligt at give disse folkevalgte forsamlinger en noget større frihed og alligevel skaffe sig en garanti for, at beløbene ikke bliver urimeligt store, og at de bliver anvendt til folkekirkelige formål.

Jeg håber, at jeg med disse få bemærkninger så nogenlunde har tilkendegivet i hvert fald mine reaktioner over for ordførertalerne her, og jeg siger tak for mod-

tagelsen og ser hen til et forhåbentlig frugtbart udvalgsarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring, af lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde og af lov om erstatning til tilskadede værnepligtige m. fl. (Om forhøjelse af dagpenge og erstatninger samt om afskaffelse af ventetidsregler m. v.) [af Helge Nielsen m. fl.]

Valgt blev: *Simonsen, Mads Eg Damgaard, Clara Munck, Adam Møller, P. E. Eriksen, Jens Frandsen, Evan Jensen, Valbak, Bernhard Baumsgaard, Grethe Philip, Helge Nielsen, Albertsen, Bundvad, Erling Dinesen, Anker Jørgensen, Niels Mørk og Poul Dam.*

Anden næstformand (Hanne Budtz): Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om ændring og senere ophævelse af lov om nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. fl. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Niels Matthiasen har meddelt mig, at han ønsker til statsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan statsministeren bekræfte, at der mellem regeringspartierne er truffet en aftale om, at TV 2 skal placeres organisatorisk uafhængigt af Danmarks radio?“ Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 4. februar kl. 13.30 med følgende dagsorden:

[Anden næstformand.]

- 1) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*
- 2) *Redegørelse af økonomi- og markedsministeren.*
- 3) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af afskrivningsloven.
- 4) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om investeringsfonds.
- 5) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om indskud på etableringskonto.
- 6) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i lov om egnsudvikling.
- 7) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om investeringsfradrag i egnsudviklingsområder.
- 8) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Fri proces m. v.).
- 9) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om offentlig auktion ved auktionsledere.
- 10) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om saltvandsfiskeri.
- 11) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri.
- 12) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring i lov om midlertidig regulering af boligforholdene.
- 13) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring i lov om leje.

14) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af lov om den amtskommunale beskatning.

15) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste anden næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11.16.

55. møde.

Tirsdag den 4. februar kl. 13.30.

Formanden: I skrivelse af 31. f. m. meddeler residerende kapellan *Poul Falk Hansen*, at han er villig til at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af den medlem af folketinget *Lis Groes* tilståede orlov.

Fagforeningsformand *N. Møller Sørensen* har meddelt mig, at han ikke ønsker at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af den medlem af folketinget *Chr. Madsen* tilståede orlov. 2. stedfortræder er adjunkt *Ove Munch*, der i skrivelse af 31. f. m. meddeler, at han er villig til at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af nævnte orlov.

I skrivelse af dags dato meddeler handelsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om bybefolkningens forsyning med mælk og fløde.

Medlemmer af folketinget *Kai Moltke* og *Hanne Reintoft* har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forberedelse af en revision af lov om lærlingeforhold.